Informerende nota
aan de gemeenteraad

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen Christelijk Verbond Oldebroek over bijenkasten op de Wezepsche heide.	
Vergadering d.d.: 2 december 2026	
Portefeuillehouder: Martijn Kerkmans	
Behandelend team: Ruimte	Kenmerk: 636965

Onderwerp
Beantwoording schriftelijke vragen Christelijk Verbond Oldebroek over bijenkasten op de Wezepsche heide.

Aanleiding en achtergrond
Op 24 augustus 2026 heeft de fractie van Christelijk Verbond Oldebroek op basis van artikel 34 van het Reglement van orde Gemeenteraad schriftelijke vragen gesteld over het onderwerp bijenkasten op de Wezepsche heide.

De gemeente Oldebroek is geen eigenaar van de Wezepsche Heide, gaat niet over het plaatsen van bijenkasten en over het bepalen van het aantal te plaatsen bijenkast op de Wezepsche heide. Daarom zijn de schriftelijke vragen voorgelegd aan de volgende drie partijen, namelijk Staatsbosbeheer, Geldersch Landschap & Kasteelen en Vitens.

Boodschappen
1. *Conform het 'Reglement van orde Gemeenteraad' de schriftelijke vragen te beantwoorden*.

De schriftelijke vragen die zijn gesteld door de fractie van Christelijk Verbond Oldebroek te beantwoorden conform het Reglement van orde Gemeenteraad. De beantwoording van de schriftelijke vragen is als volgt:

De ontvangen vragen zijn bij drie verschillende partijen neergelegd voor beantwoording omdat de gemeente geen eigenaar is van de Wezepsche heide en de gemeente verleent geen toestemming voor het plaatsen van bijenkast. De volgende partijen zijn gevraagd voor een reactie, namelijk Staatsbosbeheer, Geldersch Landschap & Kasteelen en Vitens. Enkel van Vitens hebben we een volledige beantwoording mogen ontvangen op de schriftelijke vragen.

Algemene introductie
Vitens vindt het belangrijk om voorop te stellen dat zij de samenwerking met de lokale imkers en de wijze waarop zij hun hobby en vak uitoefenen op de Wezepsche Heide waardeert. Tegelijkertijd is Vitens als eigenaar verantwoordelijk voor het beheer en voor het afwegen van verschillende belangen die op dit terrein samenkomen. Vitens is de eigenaar van de Wezepsche heide. Het gebied is één van de ongeveer honderd waterwingebieden die Vitens in eigen beheer heeft. Voor ieder van deze waterwingebieden hanteert Vitens de volgende uitgangspunten:

- De primaire functie van de waterwingebieden van Vitens is oppompen van grondwater en zuiveren tot drinkwater. Het maken van drinkwater moet in deze gebieden altijd veilig en ongestoord kunnen plaatsvinden.
- De waterwingebieden worden duurzaam en ecologisch beheerd. Er worden geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen gebruikt en natuur en landschappelijke waarden worden in stand gehouden en verder ontwikkeld. Dankzij deze beheervorm wordt de natuurlijke filterwerking van de bodem van een waterwingebied in stand gehouden. Hierdoor blijft het grondwater schoner en is er minder technische zuivering nodig.
- Recreatief medegebruik wordt waar mogelijk gestimuleerd, zoals wandelen of fietsen.
- Monumentale en cultuurhistorische waarden worden behouden. Vitens zoekt daarbij samenwerking met partners.

Vraag: Is het college bekend met het feit dat er steeds meer beperkingen zijn opgelegd aan de lokale imkers met betrekking tot het plaatsen van nestkasten op de Wezepsche Heide?

Reactie: Vitens is eigenaar van de Wezepsche Heide. Daar staan nu ca. 30 bijenkasten. Ook bijen uit kasten in het dorp bezoeken naar verwachting de heide. Met de imkervereniging uit Oldebroek heeft Vitens contractafspraken over het houden van bijenkasten op het terrein van Vitens.

Vitens laat voor haar gebieden natuurbeheerplannen opstellen door adviesbureaus voor bos- en natuurbeheer. In het laatste beheerplan voor de Wezepsche heide is het plaatsen van bijenkasten onder de kop recreatief medegebruik benoemd (zie volledige tekst en toelichting in de bijlage). Daarin wordt een recente wetenschappelijk onderbouwde richtlijn aangehaald voor het bepalen van het maximale aantal bijenkasten op en rond een heidegebied. Er wordt hierbij rekening gehouden met het oppervlak bloeiende heide en de concurrentie van honingbijen met inheemse wilde bijen. Op basis van deze richtlijn zouden op de Wezepsche Heide maximaal 3 tot 4 kasten geplaatst kunnen worden op één locatie. Belangrijk om bij deze richtlijn te noemen, is dat er al uitgegaan wordt van de hoogste concurrentiedruk en negatieve invloed op de inheemse wilde bijen.

Dit advies heeft Vitens tot nu toe niet opgevolgd omdat zij beseft dat dit onder andere grote gevolgen heeft voor de lokale imkervereniging. Daarom heeft Vitens ervoor gekozen eerst meer onderzoek te laten doen door een specialistisch ecologisch bureau. Het onderzoek moet inzicht opleveren in de aanwezigheid van de honingbijen en wilde bijen, alsmede de draagkracht van de Wezepsche heide. In de afgelopen jaren is namelijk uit meerdere onderzoeken gebleken dat honingbijen en wilde bijen nectar en stuifmeel verzamelen op dezelfde bloemen. Wanneer er geen overschot aan nectar en stuifmeel beschikbaar is in het landschap, leidt dit tot concurrentie tussen honingbijen en wilde bijen. De uitkomsten van het onderzoek bepalen uiteindelijk de hoeveel kasten in de toekomst op de heide geplaatst kunnen worden. Hierover heeft Vitens de imkervereniging geïnformeerd.
Begin 2026 vroeg de imkervereniging of ze dat jaar 50 bijenkasten mocht plaatsen. Vitens heeft toen aangegeven dat het aantal kasten op 30 blijft, in afwachting van het ecologische onderzoek. Op basis van de resultaten wordt bepaald welke vorm en omvang van het houden van honingbijen op deze locatie ecologisch verantwoord is. Daarbij is aangegeven dat het extra onderzoek wordt gedaan om te voorkomen dat er op voorhand conclusies worden getrokken die niet goed onderbouwd zijn. Ook heeft Vitens aangegeven dat zij de uitkomsten van het onderzoek met de imkervereniging zou bespreken. Daarna zou zij bepalen hoe de uitkomsten van het onderzoek in de contractafspraken doorgevoerd zullen worden.

Vraag: Is het college met mij van mening dat de productie van heidehoning een belangrijke taak is omdat de heidehoning een gezonde en natuurlijke voedselbron is voor de mens en daarom zo weinig mogelijk beperkt zou moeten worden?

Reactie: Vitens begrijpt dat de productie van heidehoning voor lokale imkers van waarde is. Tegelijkertijd moet Vitens de verschillende belangen zorgvuldig tegen elkaar afwegen. De Wezepsche heide is naast een waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied ook een beschermd natuurgebied dat onderdeel is van het Natura 2000 gebied de Veluwe en het Gelders natuurnetwerk. Het gaat slecht met de wilde bijen en daarmee ook met planten die specifiek afhankelijk zijn van bestuiving door de wilde bijen. In het Statusrapport Nederlandse biodiversiteit 2026 van Naturalis Biodiversity Center staat hierover het volgende:
Meer dan de helft van de Nederlandse wilde bijensoorten is verdwenen of in gevaar; 46 bijen- en 7 hommelsoorten zijn al verdwenen. Bijen zijn belangrijk omdat zij wilde planten en voedselgewassen bestuiven. Ze zijn onderdeel van de Europese Natuurherstelwet. Vanaf 1 januari 2027 is Nederland verplicht om populaties te monitoren en uiterlijk in 2030 moet de achteruitgang wettelijk zijn omgebogen naar herstel.
Vitens richt zich in het beheer van de Wezepsche heide op het uitvoeren van de natuurdoelen en maatregelen die zij voor het gebied heeft opgenomen in het natuurbeheerplan Wezepsche heide 2022-2031. Provinciale, landelijke en Europese natuurdoelen zijn geïntegreerd in de natuurdoelen die Vitens hanteert. Ook neemt Vitens haar verantwoordelijkheid voor de verplichting die zij vanuit de Natuurherstelwet (officieel de Europese Natuurherstelverordening) op haar af ziet komen. Zodra bekend is hoe dit concreet vorm krijgt, wordt beoordeeld welke doorwerking dit heeft op de Wezepsche heide.

Vraag: In het artikel wordt vermeld dat in het verleden, imkers niet beperkt werden in het aantal nestkasten wat mocht worden geplaatst op de Wezepsche Heide, en dat het aantal nestkasten nu is beperkt tot maximaal 30 per seizoen. Als reden hiervoor wordt vermeld dat de bijen van de imkers schadelijk zouden zijn voor de wilde bij. Aangezien er geen duidelijkheid bestaat over het feit of het werkelijk zo is dat de bijen van de imkers schadelijk zouden zijn voor de wilde bijen, is het college bereid om in overleg te gaan met terreinbeheerders om het aantal te plaatsen nestkasten desgewenst te kunnen uitbreiden en ook te kijken of de financiële lasten voor de imkers kunnen worden verlaagd?

Reactie: Het gebruik van delen van de Wezepsche heide door derden, waaronder het plaatsen van bijenkasten, vindt plaats binnen de voorwaarden en afspraken die daarover met Vitens zijn gemaakt. De afspraken zijn vastgelegd in een bruikleenovereenkomst dat Vitens heeft met de imkervereniging.
Nieuwe inzichten en wetgeving kunnen ertoe leiden dat afspraken uit de overeenkomst moeten worden bijgesteld. Een aanpassing van het aantal bijenkasten komt al voort uit het beheerplan Wezepsche heide 2022-2031 van Vitens. In de reactie onder vraag 1 is hier al op ingegaan. Vitens zal eerst de uitkomen van het ecologisch onderzoek afwachten, de resultaten zorgvuldig beoordelen, deze met de imkervereniging bespreken en vervolgens gezamenlijk bekijken wat dit betekent voor het beheer en het aantal bijenvolken op de Wezepsche heide. Als de gemeente hierbij betrokken wil worden, dan hoort Vitens dat graag en nodigt zij ook de aangewezen ambtenaar van de gemeente Oldebroek hiervoor uit.

Vitens stelt voor de waterwingebieden in eigen beheer natuurbeheerplannen op om de kwaliteit van de natuur op de terreinen te behouden en waar nodig te versterken. Voor het gebied de Wezepsche heide heeft Vitens in 2021 een natuurbeheerplan opgesteld. Dit plan omschrijft het beheer voor de Wezepsche heide voor de periode 2022-2031. In het beheerplan is het plaatsen van bijenkasten onder de kop recreatief medegebruik benoemd:

Door de bijenvereniging uit Oldebroek worden nu nog circa 30 bijenkasten op het terrein van Vitens geplaatst. Ook zullen naar verwachting nog honingbijen van kasten vanuit het dorp de heide bezoeken.
De afgelopen jaren is meer aandacht ontstaan voor de effecten van concurrentie door honingbijen op wilde bijen. Smit et al (2021) hebben een praktisch toepasbare richtlijn opgesteld voor het maximaal gewenste aantal bijenkasten aan de rand van een heidegebied. De richtlijn is ook omgezet in een eenvoudige rekenmodule, waarmee berekend kan worden hoeveel honingbijkasten verantwoord geplaatst kunnen worden, op basis van het terreinoppervlak, het percentage van het terrein met bloeiende heide, het aantal locaties met honingbijkasten en het percentage van het terrein waarin een negatieve invloed van honingbijen wordt geaccepteerd. Voor de Wezepsche heide is gerekend met een totale oppervlakte van 248 ha, 60 ha bloeiende heide en op 25 % van het terrein een concurrentiedruk geaccepteerd van honingbijen op wilde bijen (dit is het maximum van wat door de auteurs wordt aangeraden). Op basis van deze berekening zouden op de Wezepsche heide maximaal 3 - 4 kasten kunnen worden geplaatst, mits die op 1 locatie staan. Als de kasten op meerdere locaties zouden staan wordt zelfs een maximum van niet meer dan 2 kasten aangeraden. Zie voor een uitgebreide toelichting over deze werkwijze en rekenmethode de bijlage Rapport richtlijn plaatsing honingbijkasten.

Bijlage(n)

BW20261013 - Kopie schriftelijke vragen van de fractie CVO
BW20261013 - Kopie artikel bijen HuisaanHuis Oldebroek - 18 augustus 2026
BW20261013 - Rapport richtlijn plaatsing honingbijkasten

Oldebroek, 13 oktober 2026.

Burgemeester en wethouders van Oldebroek,

, secretaris P.H. Lensselink, , burgemeester T.H. Haseloop-Amsing.